

नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्प,

डॉ पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला भारत मौसम विभाग

ईमेल - mahapocra@gmail.com, gkmsakola@yahoo.com

अमरावती कृषि हवामान सल्ला

शुक्रवार, दिनांक - ११ सप्टेंबर २०२०

हवामान घटक	हवामान अंदाज (दिनांक १२ सप्टेंबर २०२० ते १६ सप्टेंबर २०२०)				
	१२/०९	१३/०९	१४/०९	१५/०९	१६/०९
दिनांक	१२/०९	१३/०९	१४/०९	१५/०९	१६/०९
पाऊस (मिमी)	१३	१८	३५	३५	२३
कमाल तापमान (अं.से.)	३१	३१	३०	३०	२९
किमान तापमान (अं.से.)	२२	२२	२२	२२	२१
वा-याची दिशा	९०	९२	९१	९२	९६
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	८५	७८	८५	८५	८४
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	२	२	२	२	२
वा-याचा वेग (किमी / तास)	१५८	१६१	२५९	२८९	२३८
ढग स्थिती (आकाश)	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	अंशतः ढगाळ	ढगाळ
हवामानाचा इशारा	हवामान अंदाजानुसार दिनांक ११ ते १५ सप्टेंबरला सर्वत्र हलका ते मध्यम पाऊस पडण्याची शक्यता आहे तसेच दिनांक ११ सप्टेंबरला काही ठिकाणी विजांच्या कडकडाटासह पाऊस होण्याची शक्यता आहे. दिनांक १५ सप्टेंबरला काही ठिकाणी जोरदार पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.				
पिकांचे नाव	अवस्था	कृषि हवामान सल्ला			
सर्व पिक		सर्व पिकात फवारणी करतांना स्तानिक वातावरण व हवेची दिशा पाहून फवारणी करावी. प्राप्त झालेल्या हवामान अंदाजानुसार दिनांक ११ ते १५ सप्टेंबरला सर्वत्र हलका ते मध्यम पाऊस पडण्याची शक्यता आहे त्यामुळे ज्याठिकाणी अतिरिक्त पाणी साचेल ठेविलेले पाणी त्वरित बाहेर काढावे.			
		कपाशी पिकात पावसाची उघडीप पाहून वापसा स्थिती येताच आंतरमशागतीची कामे म्हणजे डवरणी व निंदन करून पिक ताणविरहित ठेवावी. कपाशीचे अधिक उत्पन्नासाठी पीक फुलोरवस्थेत असतांना २ टक्के युरिया (२०० ग्रॅम युरिया) व पीक बोंड अवस्थेत असतांना २ टक्के डि.ए.पी (२०० ग्रॅम डि.ए.पी). सद्यस्थिती होत असलेली कपाशी पिकातील फुलपातीगळ थांबविण्यासाठी अल्फा एन.ए.ए ४.५ टक्के एस.एल ४ मि.ली. प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी तसेच कपाशी पिकातील अतिरिक्त शाखीय वाढ थांबविण्यासाठी क्लोरमेक्वाट क्लोराईड ५० टक्के एस.एल १ ते २ मि.ली. प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. पिकात शेंदरी बोंड अळीच्या नियमित सर्वेक्षण करून हेक्टरी ४ ते ५ फेरोमेन सापळे लावावी व वेळोवेळी त्यामधील ल्युर बदलावी व त्या सोबतच "टी" आकाराचे १० पक्षी थांबे प्रती एकर उभारावेत. ज्या वेळी ट्रेपमध्ये ८-१० प्रौढ पतंग सापडली त्या वेळी त्याच्या नियंत्रणासाठी ५ टक्के निंबोळी अर्क किंवा १५०० पीपीएम अझाडीरेक्टिन प्रती ५० मि.ली १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.			

		<p>कपाशी पिकात फुल अवस्थेमध्ये शेंदरी बोंड अळीच्या नियमित सर्वेक्षण करून कीटकनाशकाची फवारणी करण्या अगोदर किडग्रस्त फुल वेचून नष्ट करावी व जिथे १० टक्के च्या वर नुकसान झाले आहे तिथे प्रोफेनॉफॉस ५० टक्के ईसी @ ३० मि.ली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. त्यासोबत शेंदरी बोंड अळीचे अंडे वर नियंत्रणासाठी ट्रायकोकार्ड ३ प्रति एकर लावावे. कपाशीवर मावा, तुडतुडे, फुलकिडे व पांढरी माशी या किडींनी आर्थिक नुकसानाची संकेत पातळी गाठताच (१० मावा, २-३ तुडतुडे, १० फुलकिडे, १० पांढरी माशी प्रति पान) पिकावर ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी तातडीने प्रतिबंधात्मक उपाय योजना म्हणून फवारणी करावी किंवा वातावरणात पुरेशी आर्द्रता असतांना पर्यावरणनिष्ठ व्यवस्थापनासाठी मेटारायझीयम अनिसोपली ५० ग्रॅम (२ x १०८ CFU) ग्रॅम किंवा ब्यूव्हेरिया बॅसीयाना १.१५ टक्के (२ x १०८ CFU) ५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून फवारणी करावी किंवा इमिडाक्लोप्रिड १७.८ टक्के एसअल २.५ मि.लि किंवा ब्रुप्रोफेजीन २५ टक्के २० मि.लि प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून फवारणी करावी.</p>
सोयबीन	शेंग धारणा	<p>सोयाबीन मध्ये आंतरमशागतीची कामे म्हणजे डवरणी व निंदण करून पिक ताणविरहित ठेवावी. मुलस्थानी जलसंधारणासाठी पेरणीनंतर सोयाबीन पिकात अंदाजे ३० दिवसांनी प्रत्येक तीन ओळीनंतर डवरणीच्या वेळी डवर्याच्या दात्याला दोरी बांधून सरी काढावी. सोयाबीन पीक फुलोराअवस्थेत असताना २ टक्के युरियाची फवारणी करावी. ज्या ठिकाणी खोड माशीचा प्रादुर्भाव आढळून आला असेल त्या ठिकाणी खोड माशीच्या सर्वेक्षणासाठी एकरी ४ ते ५ पिवळी चिकट सापळे उभारावेत. खोड माशीच्या व्यवस्थापनेसाठी बळी पडलेल्या झाडाचा किडग्रस्त भाग नष्ट करावा. जर प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसानीची पातळीपेक्षा जास्त (१०% किडग्रस्त झाडे) असेल तर क्लोरनट्रानिप्रोल १८.५ % @ ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात फवारणी करावी. हिरवी उंट आळीचा जिथे प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसानीची पातळीपेक्षा जास्त (४ / मि ओळी) असेल तर क्लोरनट्रानिप्रोल १८.५ % @ ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी. चाक्रभूंगाचा जिथे प्रादुर्भाव आर्थिक नुकसानीची पातळीपेक्षा जास्त (१०% किडग्रस्त झाडे) असेल तर क्लोरनट्रानिप्रोल १८.५ % @ ३ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून पावसाची उघडीप पाहून फवारणी करावी.</p>
तूर	वाढ	<p>अर्धरब्बी तूर पेरणीसाठी जमिनीत चांगला ओलावा असल्यास शिफारस केलेले वाण (पि.के.वि तारा, किंवा सि -११) ची निवड करावी. तूर पिकात वापसा स्थिती पाहून आंतरमशागतीची कामे म्हणजे डवरणी व निंदन करून पिक ताणविरहित ठेवावी.</p> <p>सततच्या ढगाळ वातावरणामुळे तुरीवरील आकस्मिक रोग व्यवस्थापन करिता झाडाच्या मुळाजवळ कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० डब्लूपी २५ ग्रॅम किंवा कॅप्टन ७५ डब्लूपी २० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाणी घेऊन आळवणी करावी. तूर पिकाच्या फायटोपथोरा खोडावरील करपा रोगाच्या व्यवस्थापन करिता फोसेटील एएल ८० टक्के प्रति २५ ग्रम, १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.</p>
तिळ	पेरणी	<p>अर्धरब्बी तीळ पेरणीसाठी जमिनीत चांगला ओलावा असल्यास सप्टेंबर १५ पर्यंत पेरणी करावी.</p>
उडीद	परिपक्व	<p>उडीद पिक परीपक्व झाला आहे त्याची लगेच मळनि करावी व तयार झालेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणुक करावी.</p>

मका	दाणा भरणे	मका पिकात लश्करी अळीच्या प्राथमिक अवस्थेमध्ये नुकसान (५ टक्के च्या वर) असेल तर हाताने अळी वेचून नष्ट करावी.
भाजीपाला	वाढीची अवस्था	भाजीपाला जसे टोमाटो, वांगी, पात्ता कोबी, फुल कोबीची लागवड करावी व सद्यस्थितीत लागवड केलेली वांगी व मिरची भाजीपाला पिके तणमुक्त ठेवावीत. मिरची पिकावरील शेंडेमर व फळसड रोगाच्या नियंत्रणाकरिता डायफेनकॉनाझोल २५ ईसी ५ मि.ली किवा अझोक्सोस्तोबीन २३% एस सी १० मि.ली १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
फळझाडे	लागवड	मृग बहाराची फळे असलेल्या संत्र झाडांना बांबूचा आधार द्यावा. संत्राच्या तपकिरी रॉटमुळे होणाऱ्या फळगळ कमी करण्यासाठी संपूर्ण झाडावर फोसिटिल एएल ८० टक्के डब्ल्यूपी@ २.५ ग्रॅम किवा कॉपर ऑक्सिक्लोराईड ५० टक्के डब्ल्यूपी@ २.५ ग्रॅम किवा कॅप्टन ७५ टक्के डब्ल्यूपी २.५ ग्रॅम प्रति लिटर पाणी घेऊन फवारणी करावी. खाली पडलेल्या पानांची व फळांची विल्हेवाट लावावी ती शेतात तसीच राहू देऊ नये अन्यथा या रोगाची तीव्रता वाढण्यास मदत होऊन संक्रमण जलद गतीने होते. वाफा स्वच्छ ठेवावा. संत्राच्या आंबिया बाहाराची फळगळ कमी करण्याकरिता १.५ ग्रॅम जिब्रेलिक ॲसिड + युरिया १ किलो आणि १०० ग्रॅम कार्बोन्डिजिम ५० टक्के डब्ल्यूपी यांचे १०० लिटर पाण्यात द्रावण करून फवारणी करावी.
पशु / जनावरे		जनावरांचे बाह्य परजीवी पासून रक्षण करण्यासाठी जनावरांना खरारा करावा, यामुळे शरीरावरील बाह्य परजीवी गळून पडतात त्वचा चमकदार दिसते. गोठ्याच्या फटीत हे बाह्य परजीवी लपून बसतात त्यामुळे गोठ्याच्या काण्याकोपऱ्यात शिफारशीत गोचीड नाशकाची फवारणी करावी आणि फवारणी करताना गोठ्यात जनावरे नसावीत. लम्पी स्कीनरोग सदश रोग पशुधनामध्ये दिसून येत आहे हा साथीचा विशानुजन्य रोग असून याचा प्रसार मुख्यत्त्व रक्त पिपासू चावणाऱ्या कीटकवर्गीय माशा, डास, गोचीड यामुळे होतो. याच्या व्यवस्थापणासाठी रोग बाधित पशुधन निरोगी पशुधानापासून विलगीकरण करावे. अन्यथा त्यांना एकत्रित चारावयास सोडू नये. रोग बाधित पशुधनाची ने आण बंद करावी. रोग नियंत्रणासाठी गोठा स्वच्छ ठेवावा, रक्त पिपासू चावणाऱ्या कीटकवर्गीय माशा, डास, गोचीड यांचे निर्मूलन करावे.

सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली असून नानाजी देखमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प कार्यालय मुंबई येथून प्रसारित करण्यात आलेली आहे.